

Japanese Kunst

Ishihataoka Groep

Programma 1983

Presentatie onder auspiciën van Extra European Arts, Committee for the Promotion of the non-western Arts (Maison des Cultures du Monde, Parijs; Internationales Institut für Vergleichende Musikstudien und Dokumentation, Berlijn; Centro di Ricerca per il Teatro, Milaan; Associazione Teatri Emilia Romagna, Modena; Ateliers d'Ethnomusicologie de l'A.M.R., Genève; Commonwealth Institute, Londen; Haags Gemeentemuseum; Koninklijk Instituut voor de Tropen, Amsterdam; Holland Festival, Amsterdam) en The Japan Foundation.

ISHIHATOOKA GROEP
o.l.v. Tamotsu ICHINOKURA

PROGRAMMA:

Tori-mai	(18 min.)
Okina-mai	(18 min.)
Sambaso	(10 min.)
Yama-no-kami-mai	(25 min.)

Pauze

Fusho-mai	(15 min.)
Hataori-mai	(30 min.)
Gongen-mai	(15 min.)

Den Haag , Hot Theater : 23 juni, 20.30 uur
Amsterdam, Tropeninstituut: 25 juni, 20.15 uur

Het programma-onderdeel Japanse Kunst in het Holland Festival 1983 is mede mogelijk gemaakt door de steun van het Prins Bernhard Fonds.

Hayachine kagura

Kagura is een serie masker-dansen die uitgevoerd worden ter gelegenheid van religieuze festivals. De naam kagura (goden-muziek) is oorspronkelijk afkomstig van de shinto-muziek. Er worden twee soorten kagura onderscheiden:

- mikagura, die aan het hof werd uitgevoerd en
 - satokagura, die in de shinto-tempels werd en wordt uitgevoerd.
- De kagura-traditie bevat elementen die aanzienlijk ouder zijn dan het noh-theater. Bewegingen in en structuur van stukken als 'Okina', 'Sambaso' en 'Tori-mai' (de eerste drie dansen van het programma van vanavond) zijn gebaseerd op zeer oude stijlen.

Hayachine kagura is een vorm van danstheater dat bestaat uit muziek, zang en dans. Het ontleent zijn naam aan de berg Hayachine, die volgens de overlevering in het jaar 807 tot voorwerp van aanbidding werd verklaard. In het Hayachine-gebied vindt men veel kagura-groepen, maar er heerst een strikte rangorde. De Ishihatooka groep wordt als een van de meest actieve kagura-groepen beschouwd en bestaat uitsluitend uit hoog gekwalificeerde spelers.

De dansen in een kagura-programma moeten altijd in een vaste volgorde uitgevoerd worden. Eerst worden er enkele dansen uitgevoerd, waarvan het aantal kan verschillen, maar de volgorde altijd gelijk blijft. Deze dansen heten Shiki-mai. Daarna volgen de dansen van de goden, Kami-mai. Daarna Za-mai en dansen van vrouwen, Onna-mai, die een lichter, meer onderhoudend karakter hebben. Een programma eindigt altijd met de dans van de zwarte leeuw, Gongen-mai.

Bijna alle dansen uit de categorieën Shiki-mai en Kami-mai hebben een tweede versie: ura-mai. Ura-mai betekent letterlijk achterkant, tegengestelde. De ura-mai versie van een stuk is lichtvoetiger, het verhaal blijkt duidelijker en heeft een meer onderhoudend karakter. Het gaat vaak om een parafrase of parodie op het oorspronkelijke, formele stuk. De formele versie wordt omote-mai genoemd. In de drie verschillende programma's die de Ishihatooka groep in Nederland vertoont, worden een aantal stukken in beide versies vertoond. Okina-mai, Fusho-mai en Yama-no-kami-mai worden tijdens de voorstellingen op 26 juni in de ura-mai versie gedanst.

Een kagura uitvoering wordt begeleid met drie instrumenten. De doko is een tamelijk grote trommel die met stokken wordt aangeslagen. De bespeler is de leider van de groep; hij geeft op zijn trommel tekens voor musici en dansers. Twee kleine bekkens (sho) worden in een snel tempo bespeeld ter ondersteuning van het trommelritme. De melodie wordt van achter de coulissen gezongen door de dansers, of gespeeld op een bamboe fluit. De zang beschrijft de actie op het toneel en levert commentaar. Anderzijds verzorgt zij ook de dialoog van de dansers. In deze dialoog heeft ook de trommelspeler een rol. Deze manier van zingen, evenals de structuur van de uitvoering, vertoont grote overeenkomsten met de uitvoeringspraktijk van het noh-theater.